

det. Men det er sikkert ingen Skade til, at den højtærede Udenrigsminister fik Lejlighed til at holde det Foredrag, han holdt her i Gaar. De mange interessante folkeretlige Enkeltheder, det indeholdt, skal jeg meget gerne indrømme kan afgive et ikke uinteressant Grundlag for en Drøftelse af de herhenhørende Forhold i det Udvalg, som vil blive nedsat, thi selv om Talen — det maa jeg mene — gik udenom adskillige af de ret væsentlige Spørgsmaal, som jeg havde tilladt mig at stille til den højtærede Udenrigsminister, vil jeg dog mene, at med den nye udenrigsministerielle Folkeret, der blev doceret her, med dette Brud med den hidtil herskende danske Opfattelse, som i alle Tilfælde den højtærede Udenrigsministers Forgænger har gjort sig til Talsmand for, med det Brud med hele den europæiske folkeretlige Opfattelse, som den højtærede Udenrigsministers Tale gav Udtryk for, saa er vi i hvert Fald — for at benytte en Vending af den højtærede Udenrigsminister — blevet en Erfaring rigere, som vi kan bygge en ikke uinteressant Diskussion paa i det kommende Udvalg, og det vil jeg for saa vidt gerne udtale en Anerkendelse af overfor den højtærede Udenrigsminister.

Den højtærede Udenrigsminister henvendte jo i sin Tale i Gaar ikke saa faa Bemærkninger til mig. Han vendte tilbage til de Udtalelser, som det ærede Medlem Hr. Kragh har fremsat angaaende den internationale Atmosfære, og sagde, at han ikke havde stillet i Udsigt i sin korte Bemærkning den 14. November at ville give noget Svar paa Spørgsmaalet om den internationale Atmosfære. Jeg synes ikke ret vel, at den højtærede Udenrigsminister kan være bekendt at svare saaledes (*Udenrigsministeren* [Moltke]: Jeg tilføjede noget). Jeg kommer til det. I andre Lande betragtes saadanne Udtalelser om den internationale Atmosfære som en Selvfølgelighed — man behøver blot at læse lignende Diskussioner i andre Lande. Og nu kommer jeg til det, den højtærede Udenrigsminister tænkte paa, da han afbrød mig. Men, siger den højtærede Udenrigsminister, disse Forhold egner sig ikke til at gøres til Genstand for Behandling fra Regeringshold — jeg tror, jeg gengiver den højtærede Udenrigsminister korrekt? (*Udenrigsministeren* [Moltke]: Ja). Ja, hvorfor ikke? I andre Lande sker det. Den svenske Udenrigsminister Marks von Würtemberg omtalte de samme Forhold, som jeg har gjort til Genstand for Omtale, i sin store Tale i Upsala i Midten af September; Finlands Statsminister gjorde det samme, den polske Udenrigsminister

Skzynski holdt et stort Exposé i den polske Sejm faa Dage efter, at han var kommet hjem fra Genève; den 30. Oktober gav Czekoslovakiets Udenrigsminister Benesh en yderst interessant Fremstilling ikke alene af Folkeforbundsarbejdet, men overhovedet af de udenrigspolitiske Forhold i Europa med Relation til hans Land. Og jeg kan minde om den belgiske Udenrigsminister Hymans' sidste Redegørelse og om den hollandske Udenrigsminister Jonkheer van Karnebeeks Redegørelse. Hvorfor kan da slikt gøres i de andre europæiske Lande, som nærmest staa paa samme Trin som vi? En hel Del af dem hører jo netop til den Kategori af Stater, som vi nærmest føler os knyttede til og arbejder sammen med i Folkeforbundet. Kun her i dette Land gaar det ikke an! Kun i dette Land kan Udenrigsministeren ikke fra Regeringsbænken give et Exposé om de udenrigspolitiske Forhold, som er af den største Betydning for hele den Maade, hvorpaa dette Land placeres! Det maa ske i et Udvalg! I denne Forbindelse vil jeg ogsaa beklage, at dette høje Ting ikke allerede har modtaget en Redegørelse for Genève-Protokollens Indhold. Det er kun ganske faa af os i dette høje Ting, der kender dette i folkeretlig og udenrigspolitisk Henseende yderst vigtige Dokument. Det forekommer mig saare beklageligt, at hele denne store, vigtige Debat har skullet føres, uden at det overvejende Flertal af dette Tings Medlemmer har været bekendt med disse Forhandlings Enkeltheder, med deres Karakter og med den Betydning, man kan tillægge dem. Jeg ved jo vel, at det er et meget stort og besværligt Arbejde, der kræver sin Tid, men med Henblik paa en saa vigtig Debat som den, der har været ført her, mener jeg, man burde og kunde have fremskyndet et foreløbigt Resumé, som kunde have tjent til Vejledning for dette høje Tings Medlemmer.

Den højtærede Udenrigsminister talte om, at det Billede, jeg havde opridset, i overvejende Grad var præget af Bekymringer, men han udtalte ogsaa sin Glæde over, at jeg havde haft Øje for forskellige Lyspunkter i hele den nuværende europæiske Situation. Jeg tror, at det Billede, som jeg tegnede af den politiske Situation i Europa nu for Tiden, var præget af en oprigtig Stræben efter at komme Sandheden saa nær som muligt, efter at være saa objektiv som muligt; derfor mente jeg at skulle understrege baade de mørke Punkter og de lyse Punkter. Jeg fik ogsaa det Indtryk af det ærede Medlem Hr. P. Munchs Udtalelser til mig i